

освіченості й адаптації кожної людини, а з іншого – прогностично відповідати вимогам часу.

Отже, дистанційна освіта, яка на сьогодні не може розглядатись як система автономна, передбачає теоретичне осмислення етапу педагогічного проектування, його змістової та педагогічної (в плані педагогічних технологій, методів, форм навчання) складових. До завдань етапу педагогічного проектування належать: створення електронних курсів, електронних підручників і посібників, засобів навчання, розробка педагогічних технологій організації навчального процесу у мережах. При цьому в суспільстві знань, основними ознаками якого є інтелект і технології, дистанційне та розвивальне навчання неможливо відокремлювати, оскільки в процесі навчання в студентів мають формуватися певний стиль мислення і прогресивна технологія діяльності щодо отримання і застосування

Базу розвивального навчання складає продуктивна діяльність, а репродуктивна, пов'язана з відпрацюванням конкретних умінь і навичок, виступає відносно базовою як допоміжна. Змінюється і характер самого знання: при доборі змісту головним стає критерій «знання – під діяльність»; знання виступають переважно як засоби вирішення конкретних професійних завдань, а пріоритетними стають знання так званого універсального (методологічні) типу. Ідея розвивального підходу, що передбачає орієнтацію на потреби і запити як окремого студента, так і суспільства в цілому та стимулювання інтелектуального розвитку особистості, реалізується шляхом побудови освітнього процесу, де змістова сторона навчання є в зоні найближчого розвитку (за Л.С. Виготським) його учасників. Саме тому найважливішим завданням сучасної освіти є інтелектуальний розвиток (саморозвиток) особистості.

Основні ознаки моделі розвивального дистанційного навчання, що реалізується в Україні, такі:

1. Відкритість і наявність прозорих меж між навчальною і професійною діяльністю студентів. Процес цілепокладання не обмежується вирішенням суто навчальних завдань, а відбувається в широкому контексті цілей та проблем майбутньої професійної діяльності студента, тобто насамперед передбачає розвиток у нього критичного мислення, формування комунікативних, креативних і рефлексивних здібностей;

2. Орієнтацію на суб'єкт навчання - предмет виступає як засіб розвитку здібностей і професійних потреб як студента, так і викладача;

3. Неантагоністичність до інших освітніх форм: дистанційне навчання заповнює нішу в наявній системі освіти та відкриває додаткові можливості для традиційних освітніх структур.

Головний результат дослідницької діяльності - це інтелектуальний продукт, представлений у стандартному вигляді, що відповідає сучасним вимогам, підлягає діагностуванню та оцінюванню.

Вищезгадані ознаки моделі розвивального дистанційного навчання плідно застосовуються у викладанні предмета «Українська мова за професійним спрямуванням» у додипломній і післядипломній освіті на стоматологічному і медичному факультетах ВДНЗУ «УМСА».

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ»

*Свіцицька Н.Л., Шерстюк О.О., Солдатова І.М., Солдатов О.К.,
Устенко Р.Л.*

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Важливою передумовою входження України до єдиного європейського та світового освітнього простору є запровадження в систему вищої освіти Європейської кредитно-трансферної системи. Педагогічні технології кредитно-модульної системи передбачають, що в центрі навчального процесу знаходиться студент, перевага надається активним методам навчання. З метою оптимізації викладання дисципліни «Анатомія людини» викладачі кафедри ставлять перед собою завдання більш широкого використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі та створення і застосування навчально-методичного матеріалу (підручників, посібників, мультимедійних компакт-дисків, відеофільмів, методичних розробок тощо).

Ключові слова: викладання, анатомія людини, інноваційні технології.

Суттєвим чинником розвитку суспільства є удосконалення та реформування вищої освіти та науки. Важливим етапом у створенні якісно нової системи освіти в Європі є її розбудова на єдиних загальноєвропейських методологічних та технологічних засадах. Однією з передумов входження України до єдиного європейського та світового освітнього простору є запровадження в систему вищої освіти нашої держави Європейської кредитно-трансферної системи, що функціонує на інституціональному, регіональному, національному та європейському рівнях і є ключовою вимогою Болонської декларації.

Педагогічні технології кредитно-модульної системи передбачають, що в центрі навчального процесу знаходиться студент, перевага надається активним методам навчання. Підготовка студентів відбувається за індивідуальними навчальними планами, при цьому збільшується частка самостійної роботи студентів, що здійснюється під контролем викладачів. Оскільки дисципліна «Анатомія людини» викла-

дається студентам на першому та другому курсах, професорсько-викладацький склад нашої кафедри стикається з певними труднощами: основна маса студентів зі шкільної парти і тому не адаптована до методики викладання у вищих навчальних закладах. Вони не вміють самостійно працювати, в той час як значна частина теоретичного матеріалу винесена на самопідготовку. Частина студентів не вміє акцентувати увагу на головному, у них виникають труднощі в умінні користуватися навчальною та методологічною літературою. Іноземні студенти до того ж слабо володіють російською мовою.

На кожному занятті окрім теоретичних знань студенту необхідно засвоїти практичні навички. Задача викладача – навчити студента працювати ефективно. Тому на кафедрі анатомії людини викладачі впроваджують нові інтерактивні форми зацікавленості студента до вивчення дисципліни. По-перше, зважаючи на велику інформативність предмета, важливо забезпечити педагогічно та психологічно організацію навчального процесу. Донести до студента професійну значимість кожної теми. Необхідно приділяти достатньо уваги стосовно поліпшення навчально-методичної роботи зі студентами за рахунок міждисциплінарної інтеграції та обміну досвідом між колективами кафедр.

Підготовка та проведення лекцій, практичних занять, складання до них методичних розробок вимагає від професорсько-викладацького складу кафедри певних психолого-педагогічних знань та навичок із використанням максимального творчого потенціалу особисто кожного викладача. Наприклад, для оптимізації процесу засвоєння лекційного матеріалу, як показує досвід, найкраще використовувати комбінацію, що складається з тематичної мультимедійної презентації, плакатів, вологих препаратів та тематичних муляжів. Як засоби активізації студентів під час лекційних занять, добре підходять приклади з клінічної практики, народні прислів'я, що відповідають тематиці лекції. Щоб зацікавити студента залучаємо їх до творчої роботи. Наприклад, самостійне виготовлення анатомічного препарату. Спочатку нескладні завдання, а з часом, з придбанням певних навичок, студенти виготовляють настільки якісні препарати, що вони поповнюють анатомічний музей. Така робота виконується у вільний час, звичайно, під керівництвом викладача. Найбільш оптимально працює група з 2-3 студентів, бажано, щоб один з них мав середню медичну освіту. Щоб отримати бажаний результат, студенти повинні використати не тільки знання по темі, а й попрацювати з додатковою літературою, знати методику препарування, естетично оформити та скласти анотацію до препарату. Ми практикуємо також на занятті залучення студентів до самостійного створення тестів та ситуаційних задач по даній темі. Далеко не всім вдається виконати таке завдання. Але в процесі виникає багато позитивних емоцій та задоволення від отриманого результату.

На кафедрі викладачами при активній допомозі студентів створено декілька «німих» стендів з малюнками для контролю знань. Вони інформативні, мають сучасний дизайн в оформленні, але, як найголовніше, дають змогу швидко й наочно перевірити знання студентів з різних розділів анатомії людини. Ми маємо настінні стенди з анатомії серцево-судинної системи, анатомії травної системи, морфології черепних нервів і т.і.

Для активації навчального процесу при вивченні дисципліни «анатомія людини» також дієвим виявляється залучення студентів до роботи студентського науково-дослідного гуртка кафедри. На цьому рівні розкриваються таланти студентів, які, можливо, навіть не підозрюють про свої здібності. Тому найважливішим завданням перед кожним викладачем буде встановити та налагодити педагогічний і психологічний контакт із студентами, враховуючи індивідуальні особливості кожного. Доцільно звернути увагу на ситуативні, індивідуально-особистісні моменти під час використання заохочень студентів до вивчення такого фундаментального предмета, як анатомія людини. Необхідно відмітити, що спостерігається підвищення зацікавленості до вивчення дисципліни анатомії людини у студентів після того, як на засіданнях студентського науково-дослідного гуртка вони можуть бачити роботи своїх однокурсників, прослухати про методику виготовлення препаратів, про їх наукову, навчальну та практичну цінність.

Враховуючи гострі питання біоетики, а саме «Положення про порядок розтину трупів у лікувально-профілактичних закладах», «Порядок про порядок дослідження біопсійного та операційного матеріалів» до Наказу МОЗ України від 12.05.1992р. №81, Закону України про поховання та похоронну справу із змінами, внесеними згідно із Законом №2246-IV від 16.02.2004, ВВР, 2005, №4, ст.105 та етичного кодексу лікаря України, кафедра не має можливості отримувати в достатній кількості тотальні та ізольовані вологі препарати. Тому ця ситуація спонукає викладачів шукати нові форми поповнення наочного обладнання для проведення практичних занять. На кафедрі анатомії людини набуває актуальності виготовлення анатомічних моделей з гіпсу талановитими творчими студентами під керівництвом зацікавлених викладачів. Головною перевагою таких методик є те, що ми не обмежуємося у виборі матеріалів та інструментів під час виготовлення анатомічних препаратів і основним рушієм буде виступати уява та особистий творчий внесок кожного студента. На кафедрі викладачі створили колекцію анатомічних препаратів з гіпсових відтисків, таких як аномалії розвитку ротової порожнини, анатомія жіночої статевий системи, мімічні та жувальні м'язи обличчя і т.і.

Такий «сухий» предмет, як «анатомія людини» також можливо «оживити» ігровим методом, наприклад, проведенням анатомічного «Брейн-рингу», самостійним складанням студентами кросвордів. Як навчальний метод оволодіння знаннями з анатомії слугують рольові ігри. Вид методу ігрового на-

вчання в повній мірі залежить від фантазії викладача та активної участі студентів, серед яких досить часто зустрічаються справжні майстри анатомічного малюнка.

Великою популярністю серед студентів користуються «виїзні» уроки з анатомії, як, наприклад, приїзд в місто виставки «Кабінет дивин» (м. Санкт-Петербург). Даний збір «дивин» – плід багаторічного і плідного співробітництва Санкт-Петербурзького музею воскових фігур і групи ентузіастів, які з гордістю представляють Українську сторону даного проекту. Адже не даремно виставка представляється як співдружність двох здавна братерських держав і вже неодноразово проводиться на території суверенної України під девізом «Здорова нація Країни», що цілком виправдує змістовний екскурсійний матеріал. Завдання виставки – дохідливо, доступно, цікаво, а головне повчально розповісти про анатомічну будову людського організму та взаємодії внутрішніх органів. Але найістотніша задача, що переслідували творці виставки, полягала в демонстрації експонатів, що відображають причини й наслідки появи генетичних збоїв, у яких найчастіше винувате саме людство, у виховних цілях для наступних поколінь.

Підвищення ефективності навчального процесу можна досягти за рахунок оптимальних умов для роботи студентів, розробки та впровадження комп'ютерних програм навчального та контрольного типів, а також стандартів комп'ютерного контролю знань.

З метою оптимізації викладання дисципліни «Анатомія людини» викладачі кафедри ставлять перед собою завдання більш широкого використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі та створення і застосування навчально-методичного матеріалу (підручників, посібників, мультимедійних компакт-дисків, відеофільмів, методичних розробок тощо).

Підготовка фахівців медичного та стоматологічного профілів повинна бути зорієнтованою на пріоритетні проблеми охорони здоров'я в країні та світі, на напрями вирішення цих проблем через певні реформаторські дії в медичній галузі.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ

Сільнича Н.А., Ніколаєва Н.А.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Пріоритетну роль в галузі науки та культури відіграє латинська мова. Курс «Латинська мова та медична термінологія» є невід'ємною складовою системи підготовки медичних працівників. Основним підходом до навчання латинської мови повинен залишатися особистісно-орієнтований підхід, у центрі уваги якого є особистість студента, урахування його особливостей, можливостей та здібностей. У викладанні дисципліни сьогодні важливо постійно вдосконалювати власні знання про методи навчання, впроваджувати у власну викладацьку практику новітні освітні концепції.

Ключові слова: латинська мова, модернізація освіти.

Латинська мова відіграє пріоритетну роль в галузі науки та культури. Відомо, що словами латинського і грецького походження рясніє лексика багатьох мов, у тому числі й української (наприклад, культура, інститут, студент, конституція і т. д.). Латинська лексика та грецькі словотворчі елементи служать незамінною основою для створення і постійного збагачення міжнародної термінології, передусім, медичної та фармацевтичної.

Курс «Латинська мова та медична термінологія» є невід'ємною складовою системи підготовки медичних працівників. У вищих медичних навчальних закладах важливою умовою успішного вивчення та засвоєння дисциплін медичного профілю, а також отримання студентами всебічної професійної підготовки є їх термінологічна грамотність, основи якої закладаються курсом латинської мови. Оволодіння основами латинської мови надає студентам можливість правильно утворювати, перекладати і вживати анатомічні, фармацевтичні та клінічні терміни, допомагає свідомо опанувати медичну номенклатуру.

На сьогоднішній день основним завданням курсу «Латинська мова та медична термінологія» є навчити студентів термінологічної латини, яка функціонує в медичній науці, допомогти набути практичних умінь та навичок використання фахової латинської термінології у навчальній і науковій діяльності. Курс виконує важливі загальноосвітні та виховні завдання. Загальноосвітні завдання полягають у розширенні лінгвістичного світогляду студентів, у підвищенні їх мовної культури шляхом вдосконалення навичок вживання латинської та грецької медичної термінології. Виховне значення має знайомство студентів з історією латинської мови, її значенням у становленні та розвитку науки і культури європейських країн, вивчення латинських афоризмів і крилатих висловів.

Сьогодні в Україні відбувається реформування навчального процесу у вищих навчальних закладах відповідно із загальноєвропейськими вимогами до якості освіти. Це передбачає інформатизацію освітнього простору, інтеграційні процеси в сучасній освіті, налагодження українськими вузами співпраці з європейськими навчальними закладами у сфері навчальної та наукової діяльності, міжнародні обміни студентами, можливість здобуття другої вищої освіти та навчання за магістерськими програмами за кордоном.